Euzkadi

«Eusko-Ikaskuntza».-1931

AURTENGO UDA-IKASTALDIAK

Aurten ere, leenari jarraituz, "Eusko-Ikaskuntza"'k Uda-Ikastaroa eratzea badu asmo.

Leenari jarraituz ezezik, leena obetuz eta ederragotuz, Donostia'tik ikastaro orren itzal emankorra Bilbao'raño zaaltzekoa da.

* * *

Donostia'ko ikastaro-zatia leenetan oi-izan dan garai-aldean egingo da; Garagarrilla'ren 29'gnean, Deun Kepa egunez, asiera ematen zaiola, Uztalla'ren 5'gnean bukatzeko.

Garagarrilla 29'gnean, "Eusko-Ikaskuntza"'ko Bazkintz Iraunkorrak eta bai-ta ere Euskeltzale-Baakunen Batzak beren batzarreak egin-ondorean, Uda-Ikastaroa zabaldutzat deituko du.

Urrengo aste osoan amaika gai jakingarri erabili-bearrak dituzte Euskal-Erria'ko gizonik buru-jantzienak.

Euskel-Iztia, Maidagan'ek; Euskalerria'ko Gezurjainkotzakoa, Barandiaran'ek; Valle Lersundi Jaunak, Gipuzkoa'ko edestiaz; Fisika-Kimikakoa ta Eiziztia, Fuentes Pascual jaunak; Gipuzkoa'ko Notiñarekiko Zuzen-legeaz, Etxegarai'ek; Bizkaia'ko jaunen Irudiak, Berraondo'k; Euskalerria'ko Elizak Edestiari buruz. Aba Lizarralde pantzeskatarrak; Eusko-Ertilanen Argazki-Biltzaz, Apraiz'ek; Naparroa'n "romanicoa" edo etxagintzarekiko Erroma-era, Azkona jaunak; Garate jaunak, Sendakintzari buruz geroago Bilbao'n egin bear diran itzaldien eta ikastaldien berri ematea.

Olekin naaste, buruei atsedentxo batzuk eman-bearrez, beste zenbait joan-etorri atsegin ere izango ditugu.

Antzerkikoak baditu tarte bi: "Saski-Naski'ren ekiñaldi bat, eta beste bat, Altzaga ospetsua buru izanik, Euskal-Iztundekoak.

Donostia'ko Eusko-Abendazko Erakustokia ikustea, ta baita ere bertako etxe ta toki zaar, ikusgarri aipatuenak.

Euskotarron abenda-izkuntzak, euskera samurrak, leengo ohiturari eutsiaz, baditu bi itzaldi eder. Lekuona jaunak egitekoak biak. Gaia: Euskalerri-edestiaz ikastola-idazti baten idaztea.

Azkenik, Uztala'ren 5'gnean, igandez, ibilialdi atsegin bat eratuko da, Donibane, Sara, Miarritze (Biarritz), Baiona, Uztaritz, Kanbo, Ainhoa ta Maya'etan barrena.

* * *

Esan bezela, aurtengo Uda-Ikastaroak bigarren zatia Bilbao'n izango du, Dagonilla'ren 31'gnean, asi ta Irala'ren 6'gnean, buka.

Sendakintzari buruzko zenbait itzaldi entzungarri egingo omen dituzte sendalari euskotar eta arrotz aipatu askoek.

Garrantzi aundi-aundiko astea izango da dirudienez, ez bakarrik sendalarientzat baizik-eta zerbait ikasi gogo duan edozeñentzat ere, elkar-lotuta beste zenbait gai ikutu-bearrak baitira.

Egi-egiaz txalogarri deritzogu Bilbao'ko sendalari jatorrek sortu duten asmo orreri. Bide ortatik joaz, pixkanaka ikastaro auek jakintza-emaltz mardula Euskadi osoan barrena zabalduko aal-dute.

An ere izango dira txolarte atsedengarri batzuk. Euskalerria'ko eskuzko ari-lanen Erakusketa dala, Aldundiko Idaztitegia ta Bilbao'ko Ertilan-Erakustetxea ikusteak dirala; Gorlitz'eko Itxas-Sendatetxera joatea, ta abar.

* * *

Uda-Ikastaroak Ikastetxe Nagusirik ezak eta uraxe aldiz-aurrez ordeztu ta gertubearrak sortu arazi zitun.

Errenka-errenka bederik, gure gaztedi ikaslea asi da eginbear goitsu ari begi-ematen, ta gure Ikastaroak aurrera dijoaz, guk nai bezin laister ezpa-da ere.

Ez bakarrik Ikastetxe ta Apaizgaite-gietatik oporrera orain datozen eusko-mutillek, baizik-eta eusko-jakintza aintzakotzat duan edozein euskozalek. Ikastaro oiek begitarte onenaz artu bear litukete.

Eusko-erria zuzpertzen ta zutitzen dakusagun garai ontan beteko aal-dira gure aretoak. Baña, batez ere, ekarriko aaldigu etorkizunak lenbait-len Ikastaro oien bearrik eza. Etorkizunak eta euskotar zuzto guztie nalegiñak ekarriko aaldigute, berandura gabe, Euskadi'ren bizibearrak, Euskadi iraun bearrak ogia gosetiak baño bearrago duan eusko-Irakaskintza osoa, 'ta aren malik erpiñenean GURE IKASTETXE NAGUSIA.

LIZARDI.

("Eusko-Ikaskuntzaren Deia"tik artua).

AZALPENAK

Argi itz egin biarko. Orain labankerijakaz gauzak estalduten ibilli barik, osuan esan biar dira. Euzko-errijak arrotzen aurka jeiki eta aurrez-aurre erakutsi dagijela, berak iñoren buztarririk ezin eruan daikela.

Egunak dira, Bizkai'ko aldundi-ixunari eskatu geuntsola, elebitzazko Erabakija, Catalunya'ri ta beste batzuri barreyatu eutsoen ezkero euzkoai bere edatu egijoela. Eusko Ikaskuntzaren ixenian eskatu zan. Baña orra or zer erantzun dauskuban, aldundiko arrotz pilluak. Euskaltzaliak, Eusko Ikuzkuntzak eta beste guztijak egin dabezan lanak, alperrikuak dirala. Ondo baño obeto euzkeraren aldez lan egiten ei dau Bizkai'ko udalak.

Batez bere ordurik txarrenian eskatu ei dogu, elebitzazko eskakizun ori. Catalandarrak eskatu dabe, Balcares'n bardin, Galicia'n bere bai. Baña guk eskatuten dogunian, txarto egiña ei dago. Areik bere euren Araudijak egiteko diran, baña len bai len guradabe elebitzazko erabaki ori lortu. Axiak daruazen errasoyak dakarz aldundi orrek, eta ezkuaz atzaluten. Baña asmo orrek erakusten dauskubena erakutsi daigun.

Sarri esan dogu, geure artian eztogula ezer bere jadetsiko, arrotzez beterik gagozalako. Itz labanen aspijan gorroto gorrija gordetan dabe atzerritar orreik. Euzko usañik daukon gauzea atzera jaurtiten dabe. Euzkoen eta euzko eztiranen aurkako goduba laster sortuko da. Bururagiño gagoz kanpotik etorri diran orreik egiten dauskubenagaz. Zer dakije orreik Euzkadi'ri ondoen yatorkonagaz? Zelan ulertu leikee euzko goguaren naya? Euzkerarik eztakije, euzko edestirik bere ez, soñez emen diran arren, gogoz kanpuan badira, ezin gura ixan leikee Euzkoen onik.

Aspadijan gatoz itz bardiñak esaten. Orain eztira gauzak konponduko berba onakaz. Arrotzak beti darabiltz itz labanak, baña berak gura dabena egiten dau. Baserrijetako irakastoletan euzkeraz erakusten dala, diñuan gixonak eztauko lotzarik. Erderaz bakarrik entzuten dogu an, ez euzkeraz.

Baña ezta arritzekua arrotzak euzkeria maite ixan ezitia. Gauza arrigarrija maite balebe. Eurekandik ezin ezer bere itxadon geinke, elebitzazko erabakija edatu ezkero, txindibidiak galduko leukeez eta. Gorroto dautse euzkerari, odolez eta ixatez arrotzak dirialako.

Orregatik iñoren itzik eztaigu siñiztu Guk lortuten doguna, ondo ixango da, ez bestiak emonten auskubena. Euzkoen artian zabalkunde andija egin biar dogu, arrotzari gorroto gurena ixan dagijon. Ez gorrotua sortu gura dogulako, geure gaizkunderako bide yakuako baño. Kistore jarraitzaliak gara, ta ondo dakigu guztijak maitatu biar dirala, baña ilten yatorzunari al dozun eran erantzun biar dautsozu. Gogua galtzen datorrenari, bixitza kendu arren, eztozu obenik egiten.

Bardin euzko gauzetan. Uzkurtza, oitura onak eta guztija kendu gura dauskube, baña arresi gogorra dagigun. Jausten dana, jausi daitela. Maitasuna da geure lenengo itza, ta euzko erri onen onerako dabillenari pozik lagunduko dautsogu, baña arerijo danari, etasi ixango gayakoz.

Ordubak eztira labankerijetan ibilteku ak. Argi ta garbi esan daigun. Edo euzkoen alde, edo aurka. Begijen ordez, begija, egiñan ordez agiña. Iratxarrik guztijok. Euzkuak erakutsi daigun ezkarala jo pubak.

LAUAXETA.

ERIJETATIK

RINCON DE SOTO

IZARRA'N

Igaro dan igandian benetan egun aundiá Euzkadi'rentzat, gomutagarria, zoragarria, eta bai Euzkal edestiantzako-be. An igaro diran jazoerak geure biotzetan gomutan okingo degu iñoz astu barik bizigaranarte, da baita biar datozan Euzko ora barriantzako bere, urrezko iskiakaz idatzita liburu andietan itxi bixiko degu egun aradian.

An zagoan notintza, ikaragarria. Anai Gipuzkuar, arabar, prantzi-aldeko anaiak, Bizkai'a, kaztela aldetik bere zen bat nai. Dana zan bako deuna; itza. Euzkera kutuna. Ez beste tarrak agoa zabalik zegozan, da geu tarrak bere lai, alako anditasuna ikusita. Belbille bai zagozan iru milla; da notiñez, ogei milla'tik gora. Izarra'n ez egoan anka bat non ipiñi bere. A zan edertasuna.

UDALAN BATZARRA

Iragarrita egonzalez batzartu ziran Euzko udalak eurc ikurriñakas. Izarra'ko udal-etxian da esta baida, da eragozpen gitxigas, Euzko araudija danen atzegiñez geratu-zan.

GERO

Amaitu udal latzarra ta txistu ta eresia aurretik dola, Fueros-zelaira juan ziran udal gustiak mesia entzuten, amaituta Euzkal eresia ugari zan, santzua bere bai, jazok bai gorak! a zan alaitasuna, poza gas nere begietatik baten baño geiago jausi diras anpuluak.

BAZKALTZEN

Euzkadi'ko urretxindorrari otu jakan Baskal ostian olerki batzuk asmantia. Bai ederki abestu bere notintza guztian atzegiñez.

ARRATSIAN

Bostetan zezen-tokian (alta voz) deritxon tramankulua ipiñik notiñak obiago entzuteko, itz egielen lenengo aldiz Izarra'ko Endoriak.

Bigarren: andoaingo endorearena zan euzkeraz, ederki baño ederrago egon zan mintzaldian. Txalotua izan zan.

Gero Agirre Getxo'ko endore gazteana zan, au bai sutsa. Dana zan txalua ta goria.

Jaun onek naikoa emon euskua adierazoten gaurko egun andi au, ta zelan atsipetu gaituzan antxina; baña gaur esetz, da Donostian op.. dabian askatasuna, esan daben ez ordaindu biar dabela,, ostantzian... errazoia bere bai da, ze, ezin ibili lai, erkiakaz txantxetan, eta gu Euskaldugok bere ez ararre. Esan biardau: "ontxek, edo iñon lez".

Jaun onek itz anaikorrak ta askatzailak zaukozan elkaldarrantzat, eta beste errikentantzak bere bai, ez dabela nai asarrerik anaitasuna baño. Naiko txalotua izan da.

Enbeita olerkariak bere, erakutsi euskun itzaz, ema Euskadi'gaizkatutako osagarriak. Naiko txalotua izan da.

¡Gora lan Erkian batasuna!
¡Gora Euskaldun guztiak!
¡Gora 'aketasuna!
¡Gora Euzkadi Askatuta!

Gero zan ariñ eta arinka etzerako. Benetan be urrińetatik etor diraz-ta.

AGURRA

Lizarra'n ikusi ta agurtu bere, Arzadun'tar Fernanda, Basterretxea Pantzeska jaunaren emaztea: "Itxaspa" ta emaztea; Ormazata sendia; Bustinza ta emaztea; Iturrin emaztea, Monasterio; Bajineta, Gorenetxea, Zarandona, Uriarte Olerkaria, Orbeta lege-gixona; Zarriegi anai biak; Bermeo'ko Udal guztia, berreun da geigo notiñagaz, ta abar.

¿Non geratu zaria "Arraintzabe", "Kantarape", "Motxela", Arbizu, ta abar? ¡Ai ze gogo andia okiñ dot zuak ikusteko! ¡Baña, ez zaria etorri! Oraiñ agurtu barik goratu zarian guztiori bezarkada bat eta agur.

URKIDI.

¡ZEURIA!

Euzko-arerio zitalak diran izparringiak "EUZKADI" baño geyago irakurten badira

lerrua zeuriada!

GAUTEGIZ-ARTEAGA

Kaxio, Basorde; aretx-ezkurra edo jausi bier ixen da ¿ezta?

Tira ba, on dagixula. Baia, janez-janez entzun:

Zuk, "Zentellie" dala, uste dozune, badakigu nor dan geuk be, naikue argi diñozute.

Zeuk diñosun ezketiño, arek be "monarquicueri" emon eutsala bere autarkije, onen errue be zeuek euki zenduen. Zeuen morroi nagosija ixen zan, a ipiñi ebana; edo monarquicueri emon, edo bixi-bidie galdu bierrien. Zeuek ziñien, arrotuta, esaten zenduenak: "azeri be ankak ebagi dotsaguz"; eta uste zenduen ba ze, dana egiñda zeunkiela, eta ¿zer jazo yatzuen? A gora-bera guk zazpi zinegotzi atara genduzela eta zuek barriz ¡bi! A aske euki ixen bagendu barriz, geuk atarako genduzen bederatzijek. ¡Onexen beste maite zaitue zuek zeuen errijak!

Nik diñot "zuek"; baia zu etzara iñor; zu nor zarien, ontxe ezango dotzut; erderaz atan be, zure nagosijek obeto ulertu dagijen:

Cuando la "Aurora" resurgente
Las densas nieblas disipa,
Bellotas del árbol caidas,
Fiero Basorde las atrapa,
Cabe la cueva de "Robiemonte".

Ausnartu ondo orixe.

Jakin dagijela ba ludi guztijen, "areri" zeure gaurko lagunek emon eragin eutsela bere autarkija, berak nai ez eban alderdira. Beti ixen dire orrek bardiñek.

Eta zeuk, Basorde, ¿nori emon zeuntzan ba zeure autarkija?

Zuk bateri bez. ¿Zegaitik?

Abertzalieri emoten atsiiek ezeutsulako itxi; eta monarquicueri emoten, najien bildur...

Eta ¿nun egon ziñen gu, "somatenok" abertzale-alderdijen alde genbixen arte?

Zu, Gernikako ardautegui baten; dirueginz zaragi batetik "autarkijek" atara, eta "urnien" espanak loitu arte, ¡sartun da sartun!

¿Guk uste dogun baño abertzale obie dala, diñozu, a beste Jauna? ¿Bestela eleuskiyola iñori jantzan irekatsiko?

Ez zera. ¿Naikue da ala iñori jantzan irekastia, abertzalie ixeteko? ¿Jantzan? Jantzan obeto ikasiko yuek, arta-jorran baño, berez, iñok irekatsi barik be.

Eta ganera ¿ze izparringi irakurten dau jaun orrek?

"La Gaceta del Norte", periódico nacionalista vasco." ¿Ezta? ¿Zelako marguekaz jantzi zeituzen umiek?

Eta azkenez, ¿orixe jaun ori ezta, guk igezko urtien egiñalak egiñ arren erdelabestijak, naita ez, entzun eragiten euskuzena bera?

Edozeri deituten deutse txokolalia patra batzuk.

Beste gauza bat. "Zentelliek" ez eban esan Txomiñek aurreskua egiñ ebanik; eapabe "andra lodi baten aurrien ekilibrijuek egiñ ei-zeituzela baño." Esan ba dana, dan lez.

¿Zu ganera zek miñduten zaitu iñok zuri ikutu ezpadeutzu? Zuri eragiten deutsue arrija jaurti, or illunetan dagozan azeri batzuk, eta zuk aren esanak egitiarren jaurti, eta zeu, gixaxuori, leku txarrien jarri...

Zuk ikasixu a erderazko bertsua bai, eta naikue dozu. Orrek bestiok konponduko deitu astiro-astiro.

ZENTELLIE.

LIZARRA'RA

Gauza polito-izan zan igande goizekua. Asko izan ziran Bilbo aldetik igaro ziran berebillak euzko-ikurrinakaz guk be batzokiya n ipiñi genduan geuria ta emeko Udala be yuan zan batzarrera.

EGUALDIYA

Guztiz ederra, Yainkuari ezkerrak, Yentia oso pozik dai ere anetan; batez be, artagorran bizkor-bizkor Jon deunetako amaituteko asmoz.

SOSOLISTUAK

Otzandiyon mitiñen bat emoteko ustia daukela entzun dogu. Bai ba, belarrimotzai sartzen itxi dotsezueta oiñ baketan be eztotzue itxiko. ¿Nok erruek? Sartuten itxi dotzenak. ¡Amaikatxo Kirten baiyagok erriyetan be!

OLALDE.

ARANTZATZU (ARRATIA)

BATZAR DEIA

Datorren larunbata edo zapatuen gaubeko 8't'erdietan izango da Batzokian abertzale-batzarra garrantzizko gai batzutzaz erabagiteko.

¡Mutillek, ezeizue iñok utzik eia; erduzie dan-danok!

ERMU

IGANDEAN DANOK GERIA-RA!

Gerta bada, datorren iganderako, "Azkatasuna" taldiak antolatu duan mendi ibilkunde ederra ospatzeko Geria ausounian.

Goxeko saspi-retan egingo da aldrian urtoria, txoko onetan, tin-tin zona ederra, aurrian daramiela, eta eusko ikurrin gogokua, neskatilla jirain batek eramango da. Ousa ume aretan, ospatuko dan jaupan, abestuko dute Jel-batzokiko abeslari taldiaki; an bakatzian, gure itzlari kementzuai degu Txindurri-k, egingo da Itzaldi zakon bat.

Onen ondorian, baita ere egongo dira, Olerkariak Urigun'tar Kerman, eta Txindurri baskari aurriari amaya emateko, ospatuko dabie, aurresku eder bat, gure gastiok; gero zabelak berdindu gura dituanak, eruan bedi morraltxoa, bostenlan an esdaukagu jatetxerik. Baskari ondorian aurkituko dira jai batzuk, tun-tun soñako, neska-mutil dautzian zariketia, eta esta larri ibiliko da txokor biltzia; sariak eramango dira idazti aberkoyak, Alarrak "Argia-egutegia" eta alar-abar.

¡Auña, igandean guziok, zar, eta gaste, neska ta mutil danok bildu bear gera Geria anso-uneara; gu, gutxi garian arren, eskier nago igandean aldra eder bat izango dala basatxono aretan, gure baserritarrak, au euskiko doguz, bezuak zalalik, dituala gu, besarketzeko, eta guk alan berdintza.

ERMU ZALE.

MUTRIKU

ELIZKIZUNAK

Aste ontan elizkizun ederrak izan dituzu. Padua'ko Antonio deunaren egunean eleiz nagusian izan zan Mesa nagusi ederra, bertako abeslariak "Pio X garren" meza abesturik. Itzaldia Arbide jauna'ren gaiñ egon zan. Garbi garbi azaldu zigun Antonio deunaren bizitza; egokitasun edukin. Zorionak.

Lekaimiak, erruki-etxekuak eta agustindanak, ederki ospatu dute Jesus'en Biotz deun eguna, Eleizkizunak ibildeun da guzti egiñaz.

EZKONTZA

Landa'tar Esteban eskondu zan Basurto'tar Engrazi'kin. Zorionak eta alkar maite izatia opa dizuet.

JAIOTZA

"Artia" baserrian aur bat geiago badute. Amata aurra ondo dagoz. Zorionak gurasoai.

JUAN ETORRIAK

Madrid'tik etorri dira udaldia igarotzera, Larrañagaitar Pelayo jauna bere sendiakin.

—Baita ere Pagoaga'tar Jesus, au ere bere sendiakin.

—Leon'dik Bullain'dar Pilar; neskatilla iraña.

—Iruña'tik Andonegi'tar Nikaxi aztertatu ondoren maixutzarako. Ongi etorri guziok erri maite onetara eta zuri Nikaxi, zorionak eta orlaixe jarraitzia opa dizut.

LIZARRA'RA

Emendik asko juan ziran, eta ondo ibiliak izan bear dute danak; baña onetatik onduen Ruiz de Alda'kin egalari ospetsuakin bat egin zutenak. Artu-emanak ondo egiñak dira. Oraiñ egamotz bat biali biar ei diote. Lengo zarren esaera zan "artuak emana zabore". ¿Ori gertatzen al zaitsu zueri ere? Orrela obe.

BATZOKI BERRIA

Emengo abertzalien artian poz bizia dabil jakiñik batzoki berria irikitzen dala. Oraingo batzokia "Ametza"n jatetxeko lenengo bizitzan za baldukoda. Toki egokiagorik ez dago errian au baño. Aurrian enparantza ederra dulako eta gañera nai duanak jan ondo eta gero dantza aldi bat egiñ bertatik berta dauka. Emendik aurrera egun ederrak botatseko gera. Jaungoikuak ala nai beza.

Ikurriña ere Katalunyar Mazia'k eskiñi digu. Onen berri emango de obetuago. Ia abertzaliak eman zuen izenak aldan laurterren, lagundu na badezute. Beste bat arte.

TXISTU.

ELANTXOBE

¡EUP ABERTZALEAK!

Benetako yai ospetsuak jarri doguz igande 21'tian. Goxian goxetik erriko txistulariyak itxartuko gaitue beretxistu alaitsaz. Amarretan izango da jaupa nagusiya. Jaupa onetara elduko dira Mundaka'ko ezpatadantzari bikañak. Jaupea amaituta dantzariyok egingo auskuez euron euzko dantzak. Amabiyetan izango da jataldi ederra geure euzko Batzokiyan.

Ordu biyetan elduko dira Bermeo'ko Mendigoizaliak eta euroi egingo yake arreraz argi samurra. Lauretan erriko pelotatokiyan izango da mitiñ eder bat, eta itzlariyok izango dira Ozerin'tar Luken, erderaz, Gallastegi'tar Alexander eta Biteri'tar Bingen euzkeraz. Itzlariyon ostian geure bertsolari Muxika'k "Urretxindorran" semiak eta Bermeo'ko Uriarte xintzuak poztuko gaituez euren abesti alayakiñ. Azkenez euzko yolasketak.

OARRA

Yataldi edo bankete orretara etorri arai dabenak itzibegiz euren ixen abixenak geure Batzokiyan bariko gaba baño lenago. Orixe da gure guraixena.

OGOÑOPE.

UBIDE

JON DEUNAK

Etzian doguz erriko yai zoruntzu onek be. Oi dan lez, kanpo erriyetan diran erriko-seme ta alaba guztiyak batuko dira erri maitagorri onetan euroen gurasuak besarkasu ta euzko erara alaitsu yolastuteko Jon deun aurreguinau ikustia izango dr Ar.iaga'ko zeyan egongo dau erlie. Uzte askotan neure errikide maitiak.

UDALA

Goiyena beintzat abertzalia ¡Gora Euzkadi! ta entzun dogunez euzko erako yaiyak gertau dauz Jon deunetako Bai ba, ¡ori zetan esan bez!

Orri onetan euzkel iragarkiak ikusten dabezan irakurleak iragarkia ipiñi dabenaren etxean erosi gurako dau, beragaz ulertuteko euzkeraz izpartuten dana ba analetzat eukiko dau

EGUNEKUA

EUZKADI'TIK

"HERALDO DE MADRID"

Izparringi onek guzurra parra-parra darijo. Naparrua'n ei dago Martinez Anido buruzagija, jaimetarren buru jartzeko prest. Txindija bere ikurraztuta ei dauke jaimetar oneik. Alkarren arteko guduba sortu nayean dabiltzazala napartarrak zabalduten dau. Orra zelako guzurrak zabalduten dauzen lotzabako izparringi onek. Euzko Araudijaren aurka egite-arren.

BIZKAI'KO ALDUNGAYAK

Udalak lan adijak dagijez len bailen yentiak jakin dagijazan nortzuk diran aldun gai agertuko diranak. Euzko Alderdi jeltzaliak erabaki dabenak, sarata ederra atara dau askoren artian. Orain iñork eztauko zetan bildurrik euki Euzko Araudijaren aldez lan egingo daben gixonak bakarrik ixentuko diralako datorzan auteskunde oneitarako.

Bilbao'ko izparringijak pozik dagoz batasun au lortu dalako. Orduba zan katoliku ixena abuan erabillen batzuk euzkotartasunari bere zer eutsoela zer edo zer ikusteko.

COMISION GESTORA

Buru bakoen lana darabille jauntxu oneik. Udalak dedar egin egin eutsoen buru jarri eitezan, baña arrokerijak atzeratu dezana. Orain ostera eurak dei egiten dautse udalai batu daitezan Comision orreikaz. Noren ixenian dei ori? Obenik andijena ixango aldundi ori osatuten dabenentzako. Lizarra'n euki eben euren asmua agertzeko leku ederrena. Orain belu da. Baña badakigu zer estalduten dan orren barruban: euzko gorrotua. Eztabe maite euzko erritik. Lizarra'n ixan ziran udalak badakije ba zer egin. Ostikada bat emon dagijela Comisión orrei bapere juan barik dei egiten dautsen tokira.

ELEBITZAREN AURKA

Bizkai'ko aldundi'ko sasi aldunak arrikada galanta jaurti dautsoe euzko errijari. Eusko Ikaskuntzak eta beste euzkeltzale guztijak eskatu dabe elebitzazko erabakija Euzkadi'ra bere barreyatu ixan eitela, baña jauntxu oneik eztala olakorik biar emen erantzun dabe. Orra abendaren aurka arrotz zitalak.

Elebitzazko dekertuba emen ez ei da biar? Nundik nora, atzerritarrak jakingo dabe euzko irakastoletan zer biar dan? Esango doguz orretzak esan biar diranak.

BILBAO'KO UDALA

Bilbao'ko udalak erbaki bat artu dau. Eusko Ikaskuntzak eratu daben Euzko lege gaya ontzat artzia. Ona emen ezkertarren bidiak zelan ikusten dira. Len ezetan bere ez eben gura ixan lege gai oriontzat artu, gaur ostera bayetz diñoe.

Dana kakastu gura dabe jauntxu orreik. Euzko errijaren onik eztabe gure, ez orreik, ez ta orreikaz duazan euzkoixunak bere. Euzkadi alkarturik ikusi nai ixan ba eben en konponduko ziran beste udalakin. Oneik eurai opaldu eutsoen ba buru ixatia.

ISPIZUA'TAR SEKUNDA

Gaur osatuten dira zazpi urte Bermeo'ko seme ospetsu au il zala. Ezta ixan edeslari andijagorik gure artian. Euzko American zer egin eben atzaldu eban idazti ederretan. Euzkoen arteko dedurik gurena ixan zan gixon ura. Biartubak gagoz ba bizkaitarrak batez bere, Ispizua'ren aldez zer edo zer egiten: Bere idaztijak argitaldutia oitu yaken batzuri, baña oraindik eztoguz ikusten. Zetan ete dira? Mundu guztijan ezaun dan bizkaiko seme au goratu daigun.

DONOSTIA

Gipuzkoa'ko udalak bere lanean diñardube datorzan auteskundietan alkartuta guztijak juan daitezan. Integrista eta Jaimetarrai eskatu dautse udalak, ezta gijazela aldun gaitzat atara Senante eta Diaz Aguado jaunak, arrotzak ziralako. Orreln ordez Pérez Arregi, Elortza, Zabala, Rekondo eta Faguaga jaunak autu dagijezala eskatu dautsoe. Diaz Aguado'ren or azko. Urkixo jaunak ixentua dabe Senante ostera atara biar dabela ta dabiltz. Abertzalian artian ixan oneik entzuten dira: Leizaola'tar Josu Mirena; Barriola, Monzon eta Aristimuño. Pikabea ta Irazuzta ta Pildain'en ixenak bere entzuten dira. Laster jakinbo dira nortzuk agertuko diran auteskunde oneitan.

GASTEIZ

Araba'tik eskumatarren ixenian Oriol agertuko ei da aldun gai. Antzokijan euki dau itzaldi bat eta bere asmua ei da Jaungoikua eta Lege Zarrak aldeztutia. Yentia txalotu eban, baña oraindik eztago zijur jaun au edo Ramírez Olano jaun argija agertuko diran eskumatarren aldez. Ausija loka dago.

NAPARRAU'N

Naparrua'n auteskunde oneitan batuta juango diralako usterik tauke. Beti abuan alkartasun itzak erabilli dabezanak, orain lenenguak dira eurak bakarrik juateko. Neu nagusi ba batasuna egin da. Bai orixe. "Diario" ren bidiak orreik dira. Baña benetako katolikubak diranak eztabe orrela neurtuten euren kistartasuna. Ikisu dogu zer egin daben beste gauza askotan bere. Belu ixango ete da orain aldungayakaz bat egiteko?

Lan bakoen aldez txindi gitxi emoten dabela-ta dabiltz Bizkai'ko gobernadore jauna, baña eztakigu zenbat emon daitekean, katolikubai aurka egiten dabiltzazan batzubentzako. Ganera euzkotarrak garan aldetik, lenen geure lan bako langillai emon biar dautsoegu. Etxekua lenen da, gero kanpokua. Emen ostera beste gauza bat ikusten dogu. Arrotza maitien etxekuari ostika.

ESPAÑA'TIK

SORIANO BERBETAN

Madril'dik.—Errepulika etxean atza mintzaldi bat egin eban Aldun izaniko Soriano zarrak, eta Sol y Ortega'ren gomutaz berba batzuk esan zituan.

Aren denporako Batzarretan errepulikanu batuak erein ei eben oraingo Errepulika onen azia.

Urrena lurraren eta ikaskintzaren auzietzaz yardun eban.

Errepulikanuak guztiak alkaz artu bearra eukiela esan eban, eta abadetar edo klerikalakaz kontu izan bear zala, bildurgarri diralako.

ARAKISTAIN VALLADOLID'KO ALDUN?

Madril'dik.—Oviedo, Badajoz eta Valladolid'ko sozialistak, aldungei autatu dabe Arakistain euskotar erdel-idazlea.

Arakistain' Valladolik'koairi baimena emon deutse.

ALZA ZAMORA'TIK

Zamora'tik.—Uri ontako aldungei Alba bear dala-ta idazki bat argitaratu da.

Idazki ontan esaten danez erre agintza edo demokraziaren alde egingo dan nai guzakien nai burubideen alde. Baita, Erromako Aita Santuagaz ituna egin bear dala erlegiño gaietan.

MARAÑON'EK EZ GURA EDO

Zamora'tik. — Sozialista alkartuak dei egin deutsoe Marañon'eri emetik aldungei azaldu daiten; baina berak ez dau edo gura. Bere gaixo-osatze lanak ezin itziko ei ditu.

Zamora'ko Batzorde batek agertu bat egin ei deutso, arren eta arren, ontzat artu daiala asmu-bide ori; baina ez dakigu oindiño berak etsiko dauanik.

GUDA-LEGEA GERONA'N

Gerona'tik.—Atzo arrastirian ipini zan uri onetan guda-legea Sindikatu Bakarraren opor guztizkoari buruz. Egun guztia bake igaro zan.

Sindikalista bi, yoan dan igandeko mitiñean atxilotuak yarei itzi ez dituelako yo ei dabe oporraldira.

Gaubeko, amabietan artu zan agindua urrutizkiñez, Duran, atxilotua, bere esku itzi eitela, Gijon'go diru-etxeari eraso eutsoenetarikoa zalakoan egoala-ta.

Andik ordu erdira bere esku itzi eben.

Duranick aitorturik itzi dau, Gijon'go Diru-etxeari eraso eutsoen egunean bera Paris'en zala, errege-izanaren aurka eriotza-bilia.

AUTESKUNDEETARAKO BURUBIDE BAT

Madril'dik.—Sorionak ta beran bezelako batzuk burubide bat azaldu dabe auteskundetarako. Burubide ortan, begira zertzuk asmetan dituen:

"Lurra lantzen dabenana da; langillelegeak gorri amorratuak nai doguz; Eleiza ta Laterria alkarregandik bereiz; praile ta mojak España'tik aizatu daitezala; garazki guztiak Laterriaren menpean egon daitezala, bai ta Diru-etxeak eta aberaskiiturriak bere; Dictadura aldiko erantzunbearrak ondo zeaztu daitezala, lengo gobernuera betiko itzali daitela.

Burubide au guzti au adorez beteko ei dabe.

LURLANGILLE BATZUK OPOR

Bartzelona'tik.—Llobregat'ko zelaieko lur langilleak oporrera yo dabe, ugazabak zortzi orduko lana ta amaka laurleko gitxienez emon gura ez deutselako.

Oporrekoak Bartzelona inguruko bideburuetan yarri dira, azakarako bidea burdi ta enparanairi galazoten.

Txinelak azaldu dira gero, barazki gauzaren polta andia dala-ta galazodunairi galazoten. Bakar batzuk atxilotu egin dabez.

Oporzaleen Batzorde bat Gobernadoreagana agertu da, atxilotutako onei askatasuna emon deien.

GOBIERNO CIVIL

La diaria jornada

Al gobernador civil visitaron ayer maña na don Paulino Gómez, don Luis María de Solaun, una Comisión del Colegio Oficial de Practicantes, don Víctor Arribas, concejal de Miravalles; la Junta directiva de la Asociación de Maestros Nacionales, doña Rosario Urrue'a, don Vicente Fatrás, una Comisión de Luxua, que le habló del cementerio británico; otra Comisión del Ayuntamiento de Miravalles, con representantes de las entidades obreras, que le hablaron de la crisis de trabajo, y una Comisión del Ayuntamiento de Lexona para cuestiones relacionadas con la apertura de la Alcobelera.

El teniente coronel de Carabineros, acompañado de un capitán, visitó al gobernador para hacerle entrega de 587,15 pesetas, recaudadas entre el personal del Cuerpo, con destino a la suscripción para los obreros sin trabajo.

NOTAS JUDICIALES

LA JORNADA EN LA AUDIENCIA

TOMA DE POSESION

Ayer mañana, a las doce, tomó posesión del cargo el nuevo fiscal de la Audiencia, don Pedro Alcántara García Hernández.

Al acto asistieron magistrados, funcionarios de la fiscalía, jueces de instrucción y municipales, una representación del Colegio de Abogados y otra del de Procuradores.

Al nuevo fiscal dió posesión el señor presidente de la Audiencia, don Isidoro del Rivero.

CAUSA POR LESIONES

En la sección segunda compareció Angel Pérez Pérez para responder de un delito de lesiones.

La representación del ministerio público interesó de la Sala se impusiera al procesado la pena de dos meses y un día de prisión y mil pesetas de indemnización.

La defensa, a cargo del señor Arostegi, solicitó sentencia absolutoria.

SUCESOS

Accidentes varios

En Arrankudiaga, un automóvil atropelló al niño de siete años Félix Gómez, que sufrió diversas lesiones y heridas con desgarro en un pulmón. Se le trajo al Hospital civil de Bilbao, don ingresó, calificándose su estado de pronóstico reservado.

—José Vesna, de diecisiete años, se cayó en Barakaldo y se produjo lesiones de pronóstico reservado, siendo asistido en la Casa de Socorro del Centro.

—En el paseo de los Caños se cayó desde un muro la niña de cinco años Ramona Bilbao, que se ocasionó diversas lesiones y un hundimiento en el cráneo. Fué trasladada al Hospital civil, donde se calificó su estado de pronóstico reservado.

—En la calle de Somera se cayó Sebastián Sobrón, de sesenta y tres años y se ocasionó lesiones de pronóstico reservada.